

ПИТАННЯ ЛЕКСИКОЛОГІЇ ТА ФРАЗЕОЛОГІЇ

DOI: 10.18524/2307-4558.2022.38.269894

УДК 811.111'373.46:303.032

АЛІЄВА Ольга Назірівна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка; вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000, Україна; тел.: +38(067)2562385; e-mail: olhabox@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-4449-9205

РОЗВИТОК СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ТЕРМІНА: ЯВИЩА ВАРІАТИВНОСТІ І СЕМАНТИЧНИЙ ІНВАРІАНТ

Анотація. *Метою* пропонованого дослідження є вивчення впливу семантичного інваріантного ядра на формування і розвиток структури полісемічного слова-терміна, на явища варіативності як в межах окремих терміносистем, так і у загальноновживаній лексиці. *Об'єктом* дослідження є підсистеми мови, зокрема, термінологічні, їх взаємозв'язки, які вивчають з позицій аналізу глибинних семантичних процесів. *Предметом* вивчення є слово-термін як елемент термінологічної системи, як полісемічна структура, та взаємозв'язок її компонентів із семантичним ядром-інваріантом. Для вирішення поставлених завдань залучено комплекс загальнонаукових і конкретнонаукових *методів, прийомів і підходів* — підходів лексичної семантики, когнітивної лінгвістики, методів диференційного і компонентного аналізу, аналізу лексикографічних дефініцій, контекстуального аналізу. *Результати* дослідження: в процесі вивчення виявляємо, як семантичне інваріантне ядро одночасно є і джерелом, і учасником складних семантичних процесів і лінгвістичних явищ. *Галузь застосування.* Результати дослідження можуть бути використані для аналізу і практичного використання принципів термінотворення, формування кластерів у межах однієї терміносистеми, взаємозв'язків між окремими системами, а також для дослідження особливостей функціонування слів-термінів у різних видах дискурсу. **Висновки.** Функціонування феномену семантичного інваріанта створює можливості для виникнення і розвитку розгалуженої смислової структури лексеми і є однією з глобальних основ термінологічних процесів. Аналіз потенціалу семантичного ядра уможливорює пояснення явищ зміни категоріальних семантичних ознак і категоріальної розмитості.

Ключові слова: семантична структура, смисл, семантична диференційна ознака, конотація, семантичний інваріант, термін, англійська терміносистема.

Постановка проблеми. Дослідження механізмів термінотворення, складних взаємозв'язків семантичної побудови мовних одиниць із явищем їх варіативності посідає важливе місце у сучасних семантичних дослідженнях. Вивчення проблеми семантичної єдності і розвитку полісемічного слова тісно пов'язане із лінгво-когнітивними дослідженнями як у межах окремих терміносистем, так і є одним із суттєвих питань сучасної теоретичної лінгвістики та структурно-системних лінгвістичних концепцій. Дослідження проблеми формування й розвитку семантичної структури полісемічного слова-терміна нерозривно пов'язане із вивченням феномену семантичного інваріанта та його ролі в процесах термінотворення.

Зв'язок проблеми з попередніми дослідженнями. Полісемія як семантичне явище є однією з активно досліджуваних проблем мовознавства і, водночас, залишається відкритим питанням лінгвістики. Існують численні підходи до трактування багатозначності. Семантичну структуру та проблеми термінологічного розвитку досліджували Ж. Вандрієс, Г. Іпсен, Л. Єльмслев, С. Ульманн, Й. Трір, О. Єсперсен, Б. Потье, В. Порциг та інші.

Особливе значення надається зв'язкам семантичного інваріанта із поняттям концепту, яке переживає період певного переосмислення та розширеного трактування. Семантичну структуру та глибинні інваріантні процеси в її складі з точки зору когнітивних концептуальних моделей вивчають Ч. Дж. Філлмор, Р. Лангакер, А. Вежбицька, інші, акцентуючи увагу на розгляді ментальних основ семантичних процесів, а також їхньої внутрішньої когнітивної структури й динаміки [10; 12; 18].

Питання структурного розподілу досліджено у роботах М. Мінського, Дж. Лакоффа, М. Джонсона та інших [14; 11]. Значну роль у вивченні внутрішніх зв'язків семантичної структури слова-терміна відіграють фахові семантико-когнітивні дослідження, зокрема, Г. Вельфліна, Ж. Діді-Юбермана, Е. Панофського [19; 9; 17].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання вивчення семантичної структури полісемічного слова-терміна та проблем термінологічного розвитку протягом останніх десятиріч вивчають представники різних лінгвістичних шкіл і напрямів, зокрема, В. Л. Іващенко, М. О. Вакуленко, Л. В. Туровська, А. Кондамін, Х. Ж. МакВінні, М. Лоренц та інші [2; 1; 5; 8; 13].

Е. Ф. Скороходько виокремлює певні групи (типи) термінів у межах єдиної терміносистеми, і ця сукупність терміноодиниць досліджується відповідно до запропонованої ним системи оцінки [4]. Л. В. Туровська, досліджуючи процеси термінотворення, особливу увагу зосереджує на питаннях конотативних характеристик терміноодиниць, а також зазначає, що ці питання, як і багатозначність термінів, залишаються і дотепер дискусійними [5].

І. М. Кочан розглядає варіативність як таку мовну характеристику, яка є притаманною і термінологічним процесам, отже, у понятті варіанта виокремлює широке і вузьке значення, у зв'язку з чим вивчення співвідношень явищ синонімії та варіативності набуває нового розвитку [3]. В. Л. Іващенко зауважує, що характерними вимогами до дослідження термінологічних процесів на рівні кожного формату є особлива увага до виокремлення ієрархії рівнів концептуалізації у межах окремих терміносистем, вивчення взаємодії окремих рівнів [2].

На думку Д. Буріго, у процесі вивчення функціонування та ролі термінів у інформаційних текстових масивах, особливу увагу треба приділяти чітким критеріям, за якими визначають усталені терміноодиниці, а також процесам взаємної кореляції як окремих термінів, так і термінологічних масивів, уникаючи «спрощеного» підходу до вивчення цих питань [6].

А. Кондамін та Ж. Робейроль розробляють методи для вивчення концептуальних зв'язків, які беруть участь у створенні моделі термінологічних корпусів. Суттєвим етапом семантичних досліджень і процесу термінотворення дослідники вважають аналітичне розкладення представників термінологічних таксономій на семантичні елементи та виявлення взаємозв'язків між ними [8].

Формулювання завдань. Метою пропонованого дослідження є вивчення впливу семантичного інваріантного ядра на розвиток і функціонування структури полісемічного слова-терміна, на явища варіативності у процесах термінотворення. Об'єктом дослідження є термінологічна лексика як підсистема мови, її взаємозв'язки із загальноживаною лексикою, їх зв'язок із полісемічною смисловою структурою, яку розглядаємо з позицій аналізу глибинних семантичних процесів. Предметом вивчення є слово-термін як елемент термінологічної системи, як полісемічна структура та взаємозв'язок компонентів цієї структури із семантичним ядром-інваріантом. Для вирішення поставлених завдань залучено комплекс загальнонаукових і конкретно-наукових методів, прийомів і підходів — підходів лексичної семантики, когнітивної лінгвістики, методів диференційного і компонентного аналізу, аналізу лексикографічних дефініцій, контекстуального аналізу.

Виклад основного матеріалу. Розвиток семантичної структури полісемічного слова-терміна є результатом взаємодії комплексу процесів і закономірностей, які одночасно існують на багатьох когнітивних семантико-лінгвістичних рівнях. Дослідження цих процесів нерозривно пов'язане, на нашу думку, із вивченням особливостей функціонування семантичного ядра, його характерних властивостей, зокрема, інваріантності на глибинних семантико-когнітивних рівнях. Проведемо дослідження на прикладі слова-терміна *medium*, яке функціонує в багатьох семантичних полях, і, зокрема, термінологічних, що надає можливості для ширшого охоплення досліджуваного матеріалу. Поєднання вивчення діахронного і синхронного аспектів розвитку слова є, на нашу думку, необхідним для аналізу. Англійське *medium* походить (XVI ст.) від латинського *medius*, яке походить від індоєвропейського джерела «*medhyo-» (середина), що пов'язане з індоєвропейським коренем «*me-» (вимірювати, міряти) [15]. Актуалізація експліцитної частини семантичного ядра породжує у складі семантичної структури смислів слова *medium* певну групу, яку можна умовно охарактеризувати «буквальною» реалізацією експліцитних диференційних семантичних ознак. Отже, виокремлюємо, відповідно, таку групу смислів із вищезазначеними характеристиками:

- (ім.) середина, проміжний ступінь, проміжна стадія;
- (прикм.) середній, проміжний («Here are some excerpts from the site that make this book sound promising... It touches on the principles of photography... It explains the basics of composition... The basic techniques of story telling are explained in a highly visual and effective way designed to involve the viewer in the process. Wide shots are compared to **medium** and close-up shots...» [29]);
- (прикм.) середній розмір (про одяг, формат паперу і т. п.);
- (прикм.) як спортивний термін у крикеті — про гру або гравця із середнім кроком (між швидкою і повільною грою) («A right arm (or left arm) **medium** bowler is the slowest out of all of the pace bowlers. They're also commonly referred to as «medium pacers» and their normal deliveries will often be between 100–120 kph (60–75mph)... Medium pacers like Scott Styris, Dimitri Mascarenhas, Paul Collingwood and Chris Harris spring to mind as bowlers who were quite tricky for batsmen to play against in limited overs cricket!» [28]);
- (прикм.) про колір, який відбиває або передає середню (помірну) кількість світла — вживається в т. ч. і як термін, зокрема, мистецтва, геральдики і таке інше. («It also informs us that the artist depicted these emblems on a shield with «a **medium** French blue» field, the owl being gold with white highlights and both the crown and leaf being white.» [22]);
- (ім., розм.) представник середнього класу;
- (ім., військ., розм.) солдат із екіпуванням середньої важкості;
- (прикм., військ.) середньокаліберний;

– (ім.) кулінарний термін — середнє просмаження (56°С–60°С) («Place the softened chiles in a blender and add a few tablespoons of liquid (use the soaking water for a hotter salsa and plain water for a **medium** hot salsa)» [26]).

Складність структури семантичного інваріантного ядра полягає і в тому, що, поряд із експліцитною його частиною, функціонує й імпліцитна, що виявляється в актуалізації певних диференційних семантичних компонентів, які, зі свого боку, створюють «семантичні блоки», серед яких виокремлюємо такі:

– процеси персоніфікації семантичного концепту, частиною якого є диференційна ознака «серединність», у поєднанні з різними ступенями конотації, беруть участь в актуалізації і розвитку комплексу семантичних ознак «те (серединне), що зв'язує межуючі частини — функція посередництва», що породжує низку смислів (різної конотативної насиченості) у семантичній структурі слова-терміна: а) агент, посередник, примиритель; б) медіум (у спиритизмі) («Thomas Henry Huxley (1825–1895), the famous biologist, wrote: «The only good that I can see in the demonstration of the truth of «Spiritualism» is to furnish an additional argument against suicide. Better to live a crossing-sweeper than to die and be made to talk twaddle by a «**medium**» hired at a guinea a seance» [21]);

– зміна основи семантичних опозицій, на якій функціонує вищезазначений комплекс семантичних ознак (з одночасним процесом персоніфікації), є джерелом формування термінологічних смислів сфери мистецтва: а) розчинник, який використовується для поєднання пігментів і створення фарби («Winsor and Newton Painting **Medium** — petroleum distillate (low odour solvent) based glazing **medium** mixed with linseed stand oil... ideal for fine detail work, glazing, smoothly blended areas with no brush marks» [20]); б) фарба (тобто відповідний готовий розчин) — акварель, темпера, олія і т. д.) («There are a number of pre-mixed **mediums** that use traditional, natural ingredients that achieve a greater degree of colour brilliance and depth... Some of the Pre-mixed, traditional **mediums** available: Jackson's Glaze **Medium** — a mixture of Damar resin varnish, stand oil and turpentine, ... C. Roberson & Co. Impasto Hard Edge Oil **Medium** — a crack resistant **medium** for impasto effects...» [20]); в) техніка живопису («Watercolor painting lends itself to a gradient of tonal hues that can imitate the washes of sky and sea, but it is considered one of the most difficult **mediums** to master, as it doesn't lend itself to correction after application» [23]); г) вид мистецтва (витвору мистецтва) («The daily painters seem to have lots of fans who follow their blogs and take classes from them... Great post on modern electronic media exposure for an old **medium**, painting» [27]); д) матеріал (або форма), що використовують у мистецтві («Richard Symonds (1617–1660), an English Royalist, produced three volumes of genealogical collections which included descriptions of heraldry in different **mediums** to be seen in some Essex churches» [25]).

Спостерігаємо, як семантичне інваріантне ядро одночасно є і джерелом, і учасником складних семантичних процесів. Функціонуючи на різних когнітивних рівнях узагальнення і категоризації, семантичний інваріант породжує принципово різні за своїми категоріальними семантичними ознаками смисли. Так, у смислах «розчинник», «фарба» виокремлюємо категоріальну семантичну ознаку «речовина, зокрема — рідина»; у смислі «техніка живопису» — категоріальну семантичну ознаку «процес»; у смислі «матеріал витвору мистецтва» категоріальна семантична ознака «речовина (рідина)» розширюється, узагальнюється до «будь-якого виду матеріалу»; смисл «вид мистецтва» має категоріальну ознаку «явище».

Такий потенціал дає змогу семантичному інваріантному ядру, з одного боку, охопити весь спектр категоріальних рівнів, тобто апіорі бути джерелом, семантичним носієм багаторівневої когнітивної «шкали», а з іншого боку, надає можливості для утворення конкретного смислу семантичної структури слова-терміна та забезпечує функціонування й розвиток терміна на кожному зі своїх конкретних семантичних рівнів. Слід зазначити, що «дрібність» цього семантичного поділу потенційно може бути якою завгодно, що дозволяє, наприклад, морфологічно і фонетично тому ж самому терміну функціонувати не тільки у різних термінологічних полях і терміносистемах, але і в різних кластерах однієї терміносистеми. Доходимо також висновку, що чим складніше та розгалуженіше терміносистема, тим більше «можливостей» надає вона семантичному ядру для внутрішньосистемних змін, для створення й розвитку нових кластерних груп. Діахронний аспект функціонування терміносистеми також має велике значення для еволюції смислової семантичної структури терміна.

Досліджуючи семантичну структуру терміна, спостерігаємо одночасне функціонування різних лексико-семантичних процесів і явищ в окремому контекстуальному вживанні слова. Розглянемо наступний приклад: «Today's designers are, thanks to the web, lucky enough to be equipped with an encyclopaedic grasp of design history, and are able to use historical reference as inspiration. They are designing marks that intentionally counteract the highly-polished, digital-based logos associated with mass consumerism; turning instead to craft-based **mediums** such as hand-lettering, stamps, traditional symbolism and historic embellishment» [24]. Так, виявляємо семантичне злиття в одному терміні (*medium*), з одного боку, різних категоріальних семантичних ознак — «процес (вид діяльності)», «спосіб його здійснення», «матеріальний продукт, як результат зазначеного процесу», «явище, як результат зазначеного процесу». З іншого боку, виявляємо одночасну реалізацію, злиття в одному контекстуальному вживанні терміна *medium*, різних проявів семантичного явища метонімії —

«мистецька техніка» (*hand-lettering, stamping*), «художня манера» (*historic embellishment*), «вид мистецького твору (його художні елементи)» (*symbols, stamps, embellishments*). Доходимо висновку, що семантичне інваріантне ядро, завдяки своїй концептуально-образній єдності, реалізується одночасно на багатьох лексико-семантичних рівнях, є підґрунтям складних семантичних процесів у мові, зокрема метонімічних та метафоричних явищ, і створює можливості для розвитку полісемічної структури слова-терміна.

Висновки. Функціонування феномену семантичного інваріанта створює можливості для виникнення й розвитку розгалуженої смислової структури лексеми і є однією з глобальних основ термінологічних процесів. Реалізація концептуальної єдності інваріантного ядра на різних семантичних рівнях відображається у процесах транстермінологізації і детермінологізації, у формуванні як загальноновживаної лексики, так і окремих терміносистем і їхніх кластерів. Аналіз потенціалу семантичного ядра уможливорює пояснення явищ зміни категоріальних семантичних ознак і категоріальної розмитості.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в подальшому вивченні різних аспектів розвитку полісемічної семантичної структури, особливостей функціонування термінів у різних терміносистемах і реалізації феномену семантичного інваріанта.

Л і т е р а т у р а

1. Вакулєнко М. О. Методологічні засади вивчення наукової термінології. *Термінологічний вісник*. Київ : Ін-т укр. мови НАНУ, 2013. Вип. 2. С. 16–21.
2. Іващенко В. Л. Фреймове і комунікативне термінознавство в зарубіжній лінгвістиці. *Мовознавство*. Київ : Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАНУ, 2013. Вип. 1. С. 51–58.
3. Кочан І. М. Словотвірні норми і термінологія. *Термінологічний вісник*. Київ : Ін-т укр. мови НАНУ, 2013. Вип. 2. С. 202–210.
4. Скороходько Е. Ф. Термін у науковому тексті (до створення терміноцентричної теорії наукового дискурсу). Київ : Логос, 2006. 99 с.
5. Туровська Л. В. Ще раз про емоційність терміна. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська Політехніка». Проблеми української термінології*. Львів, 2010. № 676. С. 82–85.
6. Bourigault D. *Natural Language Processing*. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2001. 385 p.
7. Collins English Dictionary. New York, 2006. URL: https://www.abyy.com/en-ee/translation_dictionary. Час доступу: 25.09.2022.
8. Condamines A. Towards the creation of a CNL adapted to requirements writing by combining writing recommendations and spontaneous regularities : example in a Space Project. *Language Resources and Evaluation*. Berlin, 2016. URL : https://www.researchgate.net/journal/1574020X_Language_Resources_and_Evaluation. Час доступу: 28.09.2022.
9. Didi-Huberman G. *The Surviving Image. Phantoms of Time and Time of Phantoms: Aby Warburg's History of Art. USA: University Park, Pennsylvania*, 2016. 432 p.
10. Fillmore C. J. Frame semantics. *Linguistics in the morning calm: Selected papers from the SICOL-1981*. Seoul, 1982. P. 111–137.
11. Lakoff G. and Johnsen M. *Metaphors we live by*. London: The university of Chicago press, 2003. 256 p.
12. Langacker R. W. *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. New York: Oxford University Press, 2008. 584 p.
13. McWhinnie H. J. Clive Bell, the Doctrine of Significant Form and Visual Arts Communication. *Annual History of Art Education Conference*. 2nd College Station, 1989. 18 p.
14. Minsky M. A Framework for Representing Knowledge. *Psychology of Computer Vision*. New York, 1975. P. 211–277.
15. Online Etymology Dictionary. URL : <https://www.etymonline.com/search?q=mediu>. Час доступу: 29.09.2022.
16. Oxford Dictionary of English. Oxford, 2010. URL : https://www.abyy.com/en-ee/translation_dictionary. Час доступу: 29.09.2022.
17. Panofsky E. *Studies in Iconology: Humanistic Themes in the Art of the Renaissance*. New York: Westview Press, 1972. 263 p.
18. Wierzbicka A. Two levels of verbal communication, universal and culture-specific. *Verbal Communication*. Berlin, 2016. P. 447–481.
19. Wölfflin H. *Principles of Art History*. New York, 2012. 253 p.

Source material

20. A Guide to Mediums . *Jackson's Art Supplies*. URL <https://www.jacksonsart.com/a-guide-to-mediums/>. Час доступу: 23.09.2022.
21. Diniejko A., Litt D. Victorian Spiritualism — Proponents and Opponents. URL : <https://victorianweb.org/religion/spiritualism2.html/>. Час доступу: 10.09.2022.
22. Heraldic Science Héraldique. URL : <https://heraldicscienceheraldique.com/c.html>. Час доступу: 17.09.2022.
23. Know Your Art. *Mediums and Techniques* : site. URL : <https://www.parkwestgallery.com/know-your-art-mediums/>. Час доступу: 24.09.2022.
24. McLaughlin A. Exploring the enduring influence of heraldry in design. 2020. URL : <https://www.creativereview.co.uk/modern-heraldry-book/>. Час доступу: 27.09.2022.
25. Parkinson C. What's in a Window. 2021. URL : <http://www.essexrecordofficeblog.co.uk/tag/clavering/>. Час доступу: 24.09.2022.

26. Pasilla de Oaxaca Salsa Recipe. *Pen & Fork* : domain. URL : <http://penandfork.com/recipes/pasilla-de-oaxaca-salsa/>. Час доступу: 21.09.2022.

27. Stapleton Kearns. A little more about the internet and artists marketing. *Corpus of Contemporary American English* (Davies 2012). URL : <http://stapletonkearns.blogspot.com/2009/11/little-more-about-internet-and-artists.html>. Час доступу: 27.09.2022.

28. The Different Types of Fast Bowlers in Cricket Explained! URL : <https://cricketershub.com/types-of-fast-bowlers-cricket/>. Час доступу: 27.09.2022.

29. What is the cost of cialis. *News Videographer* : site. URL : <http://newsvideographer.com/2007/06/02/book-review-three-the-complete-digital-video-guide/>. Час доступу: 25.09.2022.

References

1. Vakulenko, M. O. (2013), “Methodological principles of studying scientific terminology”, *Terminological gazetteer* [“Metodolohichni zasady vuvchennya naukovoï terminolohiyi”, *Terminologichnyy visnyk*], Institute of the Ukrainian language, NAS of Ukraine, Kyiv, No. 2, pp. 16–21.

2. Ivashchenko, V. L. (2013), “Frame and communicative terminology in foreign linguistics”, *Linguistics* [“Freymove i komunikatyvne terminoznavstvo v zarubizhniy linhvistytsi”, *Movoznavstvo*], Potebnia Institute of Linguistics, Kyiv, No. 1, pp. 51–58.

3. Kochan, I. M. (2013), “Word-forming norms and terminology”, *Terminological gazetteer*, [“Slovotvirni normy i terminolohiya”, *Terminologichnyy visnyk*], Institute of the Ukrainian language, NAS of Ukraine, Kyiv, No. 2, pp. 202–210.

4. Skorokhodko, E. F. (2006), *The term in a scientific text (concerning the creating of scientific discourse term-centric theory)* [Termin u naukovomu teksti (do stvorennya terminotsentrychnoyi teorii naukovoho dyskursu)], Logos Publishing House, Kyiv, 99 p.

5. Turovska, L. V. (2010), “Once again about the emotionality of the term”, *Visnyk of Lviv National Polytechnic University. Issues of Ukrainian Terminology* [“Shche raz pro emotsiynist' termina”, *Visnyk Natsionalnoho Universytetu “Lvivska Politekhnikha”. Problemy ukraïnskoyi terminolohiyi*], Lviv, No. 676, pp. 82–85.

6. Bourigault, D. (2001), *Natural Language Processing*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam, 385 p.

7. *Collins English Dictionary* (2006), New York, available at : https://www.abyy.com/en-ee/translation_dictionary/

8. Condamines, A. (2016), *Towards the creation of a CNL adapted to requirements writing by combining writing recommendations and spontaneous regularities : example in a Space Project*, Language Resources and Evaluation, Berlin, available at : https://www.researchgate.net/journal/1574020X_Language_Resources_and_Evaluation/

9. Didi-Huberman, G. (2016), *The Surviving Image. Phantoms of Time and Time of Phantoms : Aby Warburg's History of Art, University Park, Pennsylvania*, 432 p.

10. Fillmore, C. J. (1981), “Frame semantics”, *Linguistics in the morning calm* : Selected papers from the SICOL, Seoul, pp. 111–137.

11. Lakoff, G., Johnsen, M. (2003), *Metaphors we live by*, The University of Chicago Press, London, 256 p.

12. Langacker, R. W. (2008), *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*, Oxford University Press, New York, 584 p.

13. McWhinnie, H. J. (1989), *Clive Bell, the Doctrine of Significant Form and Visual Arts Communication*, Annual History of Art Education Conference. 2nd College Station, 18 p.

14. Minsky, M. (1975), *A Framework for Representing Knowledge*, Psychology of Computer Vision, New York, pp. 211–277.

15. *Online Etymology Dictionary*, available at : <https://www.etymonline.com/search?q=mediu/>

16. *Oxford Dictionary of English* (2010), Oxford, available at : https://www.abyy.com/en-ee/translation_dictionary/

17. Panofsky, E. (1972), *Studies in Iconology : Humanistic Themes in the Art of the Renaissance*, Westview Press, New York, 263 p.

18. Wierzbicka, A. (2016), “Two levels of verbal communication, universal and culture-specific”, *Verbal Communication*, Berlin, pp. 447–481.

19. Wölfflin, H. (2012), *Principles of Art History*, New York, 253 p.

Source material

20. “A Guide to Mediums”, *Jackson's Art Supplies* : site, available at : <https://www.jacksonsart.com/a-guide-to-mediums/>

21. Diniejko, A., Litt, D. *Victorian Spiritualism — Proponents and Opponents*, available at : <http://www.victorian-web.org/victorian/religion/spirit.html>

22. *Heraldic Science Héraldique*, available at : <https://heraldicscienceheraldique.com/c.html>

23. “Know Your Art — Mediums and Techniques”, *Park West Gallery* : site, available at : <https://www.parkwestgallery.com/know-your-art-mediums/>

24. McLaughlin, A. *Exploring the enduring influence of heraldry in design*, available at : <https://www.creativereview.co.uk/modern-heraldry-book/>

25. Parkinson C. (2021), *What's in a Window*, available at : <http://www.essexrecordofficeblog.co.uk/tag/clavering/>

26. “Pasilla de Oaxaca Salsa Recipe” (2012), *Pen & Fork* : domain, available at : <http://penandfork.com/recipes/pasilla-de-oaxaca-salsa/>

27. Stapleton Kearns (2012). “A little more about the internet and artists marketing”, *Corpus of Contemporary American English* (Davies 2012), available at : <http://stapletonkearns.blogspot.com/2009/11/little-more-about-internet-and-artists.html>

28. *The Different Types of Fast Bowlers in Cricket Explained!*, available at : <https://cricketershub.com/types-of-fast-bowlers-cricket/>

29. “What is the cost of cialis”, *News Videographer* site, available at : <http://newsvideographer.com/2007/06/02/book-review-three-the-complete-digital-video-guide/>

Olha N. ALIIEVA,

PhD (Philology), Associate Professor, Foreign Languages Department for Humanities, Lviv Ivan Franko National University; 1, Universytetska str., Lviv, 79000, Ukraine; phone number: +38(067)2562385; e-mail: olhabox@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-4449-9205

DEVELOPMENT OF THE TERM SEMANTIC STRUCTURE: PHENOMENA OF VARIABILITY AND SEMANTIC INVARIANT

Summary. The *purpose* of the proposed research is to investigate the influence of the semantic invariant core on the formation and development of a polysemic word-term structure, on the phenomena of variability within both individual term systems and the commonly used vocabulary. The *object* of research is language subsystems, in particular, terminological subsystems, their interconnections, which are studied from the standpoint of deep semantic processes analysis. The *subject* of research is the word-term, as an element of the terminological system, as a polysemic structure, and the interrelation of its components with the invariant semantic core. A complex of general and specific scientific *methods, techniques and approaches* is involved in tasks solving (approaches of lexical semantics, cognitive linguistics, methods of differential and component analysis, analysis of lexicographic definitions, contextual analysis). **Research results:** while investigating, we have revealed how the semantic invariant core is both a source and a participant in complex semantic processes and linguistic phenomena. **Practical value:** the results of the research can be used for the analysis and practical use of the principles of term formation, the formation of clusters within terminological systems, as well as for the study of terms functioning in different types of discourse. **Conclusion.** The functioning of the semantic invariant phenomenon provides opportunities for the emergence and development of the lexeme branched semantic structure, and is one of the global foundations of terminological processes. Analysis of the semantic core potential makes it possible to explain the phenomena of changes in categorical semantic features and categorical blurring.

Key words: semantic structure, sense, semantic distinctive feature, connotation, semantic invariant, term, terminological system.